

Z EKONOMII ŚWIATOWEJ

Howard R. VANE
Chris MULHEARN

Nagroda imienia Alfreda Nobla w dziedzinie ekonomii: wskazówki biograficzne dla potencjalnych laureatów*

Tło historyczne

Alfred Nobel (1833-1896) był szwedzkim wynalazcą i przemysłowcem, który zbił fortunę na produkcji dynamitu i innych materiałów wybuchowych. Większość posiadanego majątku przekazał w testamencie pod zarząd powierniczy i postanowił, że:

„dochody płynące z funduszu, który wykonawcy mojej ostatniej woli utworzą przez zainwestowanie w bezpieczne papiery wartościowe pozostawionego przeze mnie kapitału, będą corocznie rozdzielane w formie nagród między tych, którzy (...) wyświadczyli **ludzkości największe dobrodziejstwa**” (podkreślenie autorów).

Testament Nobla stanowi też, że nagród winno być pięć, i że powinny być przyznawane osobom, które:

- „dokonały najważniejszego odkrycia lub wynalazku” w dziedzinie fizyki;
- „dokonały najważniejszego odkrycia lub ulepszenia” w dziedzinie chemii;
- „dokonały najważniejszego odkrycia” w dziedzinie fizjologii lub medycyny;
- „napiszą najwybitniejsze dzieło o tendencjach idealistycznych” w dziedzinie literatury;
- „działały najlepiej na rzecz braterstwa między narodami, likwidacji lub ograniczenia stałych armii i zwoływania oraz popierania kongresów pokojowych” [Fundacja Nobla, 2003].

W roku 1900 wykonawcy testamentu Nobla założyli prywatną instytucję pod nazwą „Fundacja Nobla”, której zadaniem uczyniono zarządzanie spadkiem Nobla oraz koordynację prac różnych instytucji zaangażowanych w przyznawanie nagród. Nagrody Nobla w dziedzinach: fizyki, chemii, fizjologii lub medycyny i literatury oraz nagroda pokojowa są przyznawane corocznie od 1901 r.

Szósta nagroda – „Nagroda Banku Szwecji w dziedzinie nauk ekonomicznych imienia Alfreda Nobla” – została ufundowana dopiero w 1968 r. przez

* Artykuł pt. *The Nobel Memorial Prize in Economics: A Biographical Guide to Potential Future Winners* opublikowano w „World Economics” 2004, t. 5, nr 1 (January-March).

Sveriges Riksbank (Bank Szwecji) z okazji obchodów trzechsetlecia jego istnienia. Z formalnego punktu widzenia nagroda w dziedzinie ekonomii nie jest więc Nagrodą Nobla, jako że nie było o niej mowy w testamencie Nobla, lecz Nagrodą imienia Alfreda Nobla ufundowaną przez Bank Szwecji, który przyjął na siebie zobowiązanie do stałego wypłacania pewnej sumy pieniężnej w formie nagrody. Mimo to potocznie nazywa się ją Nagrodą Nobla w dziedzinie ekonomii. Przyznaje ją co roku Królewska Szwedzka Akademia Nauk (która decyduje także o nagrodach w dziedzinie fizyki i chemii) kierując się takimi samymi regułami, jak w przypadku pięciu oryginalnych Nagród Nobla. Zgodnie ze statutem „Nagrodę przyznaje się corocznie osobie, której prace z zakresu nauk ekonomicznych miały wyjątkowy wpływ na dyscyplinę, o którym mowa w testamencie Alfreda Nobla sporządzonym 27 listopada 1895 r.”. Oznacza to, że nagradzane są nadzwyczajne odkrycia, dokonania lub przełomowe idee w dziedzinie nauk ekonomicznych, a nie wybitni ekonomiści. Po raz pierwszy nagrodę przyznano w 1969 r. Składają się na nią: złoty medal, dyplom zawierający krótkie uzasadnienie oraz pewna kwota pieniężna (w ostatnich latach prawie jeden milion dolarów).

Proces nominacji i wyboru

Prace związane z obsługą procesu nominacji i wyboru laureatów Nagrody imienia Alfreda Nobla w dziedzinie ekonomii są prowadzone głównie przez Komitet ds. Nagrody w dziedzinie ekonomii Królewskiej Szwedzkiej Akademii Nauk. Zaproszenia do nominowania kandydatów do nagrody w dziedzinie ekonomii są każdego roku wysyłane do:

1. szwedzkich i zagranicznych członków Akademii;
2. członków Komitetu ds. Nagrody w dziedzinie ekonomii;
3. laureatów nagrody w dziedzinie ekonomii;
4. zatrudnionych na czas nieokreślony profesorów z zakresu odpowiednich dyscyplin w uniwersytetach i szkołach wyższych w Szwecji, Danii, Finlandii, Islandii i Norwegii;
5. kierowników odpowiednich katedr w przynajmniej sześciu uniwersytetach lub szkołach wyższych wybranych przez Akademię, żeby zapewnić właściwy rozkład głosów między różne kraje oraz ośrodki nauczania;
6. innych naukowców, których zaproszenie do wyrażenia opinii w sprawie nominacji Akademia uzna za stosowne.

Źródło: [Fundacja Nobla, 2003].

Komitet ds. Nagrody rozpatruje otrzymane nominacje (można je nadsyłać do 1 lutego) i zleca specjalnie w tym celu zatrudnionym ekspertom przebadanie najwybitniejszych kandydatów. Następnie przesyła w formie raportu (zawierającego także opracowania ekspertów) własne rekomendacje Wydziałowi Nauk Społecznych Akademii. Zgodnie ze statutem Fundacji Nobla informacje na temat nominacji mają charakter poufny i nie mogą być ujawniane przez pięćdziesiąt lat. W połowie października Akademia zbiera się w pełnym skła-

dzie i dokonuje ostatecznego wyboru laureatów (w danym roku nagrodzonych może zostać co najwyżej trzech ekonomistów) w głosowaniu tajnym. Ostateczna decyzja Akademii (która powinna zapaść najpóźniej 15 listopada) jest zazwyczaj podejmowana po posiedzeniu w połowie października. Przebieg obrad i liczba głosów oddanych na poszczególnych kandydatów przez członków Akademii są utrzymywane w tajemnicy. Nagrodę wręcza się corocznie razem z nagrodami w dziedzinie fizyki, chemii, fizjologii lub medycyny i literatury podczas oficjalnej ceremonii, której przewodniczy szwedzka rodzina królewska, w Sali Koncertowej w Sztokholmie 10 grudnia, w rocznicę śmierci Alfreda Nobla.

Laureaci Nagrody imienia Alfreda Nobla w dziedzinie ekonomii

W okresie od 1969 do 2003 r. nagrodą uhonorowano pięćdziesięciu trzech ekonomistów. Indywidualne nagrody przyznawano dwadzieścia razy, a nagrody łączne – piętnaście razy. W przypadku tych ostatnich dwanaście razy nagrodę dzielono między dwóch ekonomistów, a trzy razy między trzech ekonomistów. Sumaryczne informacje o pięćdziesięciu trzech laureatach Nagrody imienia Alfreda Nobla zawarte są w tablicy i obejmują:

- rok i kraj urodzenia oraz obywatelstwo, jeśli było inne niż sugerowane przez kraj urodzenia (kolumna trzecia);
- uniwersytet oraz rok uzyskania stopnia zawodowego (kolumna czwarta);
- uniwersytet oraz rok uzyskania stopnia naukowego* (kolumna piąta);
- uniwersytet, z którym byli zawodowo związani w chwili zdobycia nagrody (kolumna szósta);
- obszar, w którym prowadzili badania (kolumna siódma);
- uzasadnienie przyznanej nagrody (kolumna ósma).

W pozostałej części artykułu wykorzystamy informacje zawarte w tablicy do naświetlenia różnych aspektów przyznanych nagród.

Klasyfikacja nagród w dziedzinie ekonomii

Nagrody można klasyfikować w różny sposób. Przykładowo [Lindbeck, 1985] przyjął następującą klasyfikację:

1. Ogólne „podstawy” teorii ekonomii (np. Samuelson, 1970);
2. Teoretyczne prace dotyczące wybranych aspektów lub sektorów gospodarki (np. Friedman, 1976);
3. Nowe i skuteczne metody analizy ekonomicznej: ich rozwój i zastosowanie (np. Leontief, 1973);
4. Nieomal „czyste” badania empiryczne (np. Kuznets, 1971); oraz
5. Niesformalizowane, twórcze myślenie (np. Myrdal i Hayek, 1974).

* Tylko w przypadku dwóch noblistów w kolumnie piątej chodzi nie o stopień naukowy, lecz zawodowy (magistra) – przyp. tłum.

Niedawno [Lindbeck, 2001] posłużył się nieco inną klasyfikacją:

1. Teoria równowagi ogólnej (np. Samuelson, 1970);
2. Makroekonomia (np. Friedman, 1976);
3. Mikroekonomia (np. Stigler, 1982);
4. Badania interdyscyplinarne (np. Becker, 1992); oraz
5. Nowe metody analizy ekonomicznej (np. Leontief, 1973).

W obu swoich pracach [Lindbeck, 1985, 2001] przyznał, że z uwagi na nakładanie się różnych kategorii oraz „wielowymiarową naturę dokonań naukowych” każda klasyfikacja jest „dość arbitralna”.

Klasyfikacja, którą zdecydowaliśmy się zastosować (zob. kolumna siódma tablicy), obejmuje jedenaście **rozległych** obszarów badawczych, które pokrywają się z wykładanymi często na uniwersytetach przedmiotami, mianowicie:

1. Mikroekonomię (np. Stigler, 1982);
2. Makroekonomię (np. Friedman, 1976);
3. Ekonomikę sektora publicznego (np. Buchanan, 1986);
4. Finanse (np. Merton i Scholes, 1997);
5. Ekonomikę rozwoju (np. Schultz i Lewis, 1978);
6. Międzynarodowe stosunki gospodarcze (np. Ohlin i Meade, 1977);
7. Wzrost gospodarczy (np. Solow, 1987);
8. Metody badań ekonomicznych (np. Stone, 1984);
9. Makroekonometrię (np. Klein, 1980);
10. Ekonometrię (np. Heckman i McFadden, 2000);
11. Historię gospodarczą (np. Fogel i North, 1993).

Mimo że przyjęte przez nas obszary badawcze są w pewnej mierze przydatne przy porządkowaniu informacji, należy zwrócić uwagę na cztery ważne zastrzeżenia wobec takiego ujęcia. Po pierwsze, bazując na uzasadnieniach przyznanych nagród (zob. kolumna ósma tabeli) niektóre z obszarów badawczych można poddać dalej idącemu podziałowi. Przykładowo w przypadku mikroekonomii można by wyróżnić takie specjalistyczne obszary, jak: teoria równowagi ogólnej i teoria dobrobytu (które występują w uzasadnieniu nagrody przyznanej Hicksowi i Arrowowi w 1972 r.) oraz organizację rynku i konkurencję (która pojawia się w uzasadnieniu nagrody przyznanej Stiglerowi w 1982 r.). Po drugie, niektóre z wyróżnionych przez nas obszarów badawczych mogłyby zostać włączone do szerszych kategorii, dzięki czemu nasza jedenaścieelementowa klasyfikacja uległaby skróceniu. „Wzrost gospodarczy” i „Międzynarodowe stosunki gospodarcze” można by np. uznać za części „Makroekonomii”, a „Ekonometrię” za część „Metod badań ekonomicznych”. Trzecie zastrzeżenie wiąże się z poprzednim: nie do uniknięcia jest częściowe nakładanie się pewnych obszarów badawczych, które zdecydowaliśmy się wyróżnić. Przykładowo opierając się na uzasadnieniu nagrody, którą w 1999 r. otrzymał Mundell, można ją sklasyfikować jako nagrodę w kategorii „Makroekonomia” i/lub kategorii „Międzynarodowe stosunki gospodarcze”. Po czwarte, mimo przypisania do określonej kategorii, prace niektórych laureatów przenikały bezpośrednio na inne obszary. Na przykład wiele prac Akerlofa i Stiglitz, którzy (wraz ze Spencem) zostali nagrodzeni w 2001 r. „za analizę rynków cechują-

cych się asymetrią informacji", dostarczyło ważnych mikropodstaw nowej Keynesistowskiej makroekonomii. Po przedstawieniu zastrzeżeń, jakie budzi preferowana przez nas klasyfikacja, możemy stwierdzić, że ok. 57% nagród przyznano za prace z zakresu mikroekonomii i makroekonomii. Trzy nagrody za prace z obszaru ekonometrii, po dwie za badania z zakresu finansów, międzynarodowych stosunków gospodarczych, wzrostu gospodarczego, metod badań ekonomicznych i makroekonometrii, a po jednej za prace z zakresu ekonomiki sektora publicznego, ekonomiki rozwoju i historii gospodarczej.

Obywatelstwo laureatów

W grupie pięćdziesięciu trzech nagrodzonych do dzisiaj ekonomistów trzydziestu pięciu było obywatelami amerykańskimi. Spośród nich dwudziestu sześciu urodziło się w Stanach Zjednoczonych. Fakt, że dwie trzecie nagród trafiło do obywateli amerykańskich (stan na 2003 r.), jest odzwierciedleniem wiodącej roli, jaką Stany Zjednoczone odgrywały w posuwaniu naprzód badań ekonomicznych od 1969 r.

Drugie miejsce w rankingu opartym na narodowości laureatów zajmuje Wielka Brytania – nagrodą uhonorowano ośmiu jej obywateli. Spośród nich sześciu urodziło się w Wielkiej Brytanii. Kolejne miejsca w tym rankingu zajmują Norwegia i Szwecja – po dwie nagrody dla obywateli każdego z tych państw. Jeden raz nagradzano obywateli: Holandii, Związku Radzieckiego, Francji, Niemiec, Indii, Kanady i Izraela.

Afiliacja laureatów (w chwili zdobycia nagrody)

Nie jest niczym zaskakującym to, że laureaci byli zawodowo związani (w chwili otrzymania nagrody) z kilkoma najznakomitszymi na świecie uniwersytetami (zob. kolumna szósta tablicy). Tylko z jedenastoma uniwersytetami na świecie zawodowo związany był więcej niż jeden laureat (w chwili otrzymania nagrody), a mianowicie:

1. University of Chicago, Stany Zjednoczone: dziewięć nagród (Friedman, 1976; Schultz, 1979; Stigler, 1982; Miller, 1990; Coase, 1991; Becker, 1992; Fogel, 1993; Lucas, 1995; Heckman, 2000);
2. Harvard University, Stany Zjednoczone: cztery nagrody (Kuznets, 1971; Arrow, 1972; Leontief, 1973; Merton, 1997);
3. University of Cambridge, Wielka Brytania: cztery nagrody (Meade, 1977; Stone, 1984; Mirrlees, 1996; Sen, 1998);
4. University of California, Berkeley, Stany Zjednoczone: cztery nagrody (Debreu, 1983; Harsanyi, 1994; McFadden, 2000; Akerlof, 2001);
5. Columbia University, Stany Zjednoczone: trzy nagrody (Vickrey, 1996; Mundell, 1999; Stiglitz, 2001);
6. Massachusetts Institute of Technology, Stany Zjednoczone: trzy nagrody (Samuelson, 1970; Modigliani, 1985; Solow, 1987);

7. Princeton University, Stany Zjednoczone: trzy nagrody (Lewis, 1979; Nash, 1994; Kahneman, 2002);
8. Stanford University, Stany Zjednoczone: trzy nagrody (Sharpe, 1990; Scholes, 1997; Spence, 2001);
9. George Mason University, Stany Zjednoczone: dwie nagrody (Buchanan, 1986; Smith, 2002);
10. University of Oslo, Norwegia: dwie nagrody (Frisch, 1969; Haavelmo, 1989); oraz
11. Yale University, Stany Zjednoczone: dwie nagrody (Koopmans, 1975; Tobin, 1981).

Omawiając kwestię afiliacji laureatów warto zwrócić uwagę na dwa fakty. Po pierwsze, trzydziestu dziewięciu z pięćdziesięciu trzech Noblistów (czyli 74%) było zatrudnionych w momencie otrzymania nagrody w uniwersytetach amerykańskich. Również i ten fakt stanowi ilustrację wiodącej roli, jaką Stany Zjednoczone odgrywały w posuwaniu naprzód badań ekonomicznych po 1969 r. Po drugie, przyjmując powyższe uszeregowanie jedenastu uniwersytetów trzeba dodać, że niektórzy ekonomiści swój wybitny wkład wnieśli pracując w innych uniwersytetach aniżeli te, z którymi byli zawodowo związani w chwili otrzymania nagrody. Przykładowo Sen zajmował posadę profesorską w Delhi University (1963-1971), London School of Economics (1971-1977), University of Oxford (1977-1987) oraz Harvard University (1987-1998) zanim zaczął wykładać w University of Cambridge w 1998 r., tj. w roku, w którym otrzymał nagrodę.

Laureaci – promocje doktorskie

Jak łatwo się domyślić laureaci kształcili się w kilku najznakomitszych uniwersytetach świata (zob. kolumna piąta tablicy). Spośród pięćdziesięciu trzech laureatów trzydziestu dziewięciu uzyskało swoje stopnie doktorskie na trzynastu uniwersytetach. Grupa trzynastu uniwersytetów, na których studia doktorskie ukończyło dwóch lub więcej laureatów, obejmuje (nazwiska laureatów i rok uzyskania stopnia doktora podano w nawiasach):

1. University of Chicago, Stany Zjednoczone: siedmiu (Simon, 1943; Stigler, 1938; Buchanan, 1948; Markowitz, 1954; Becker, 1955; Lucas, 1964; Scholes, 1969);
2. Harvard University, Stany Zjednoczone: pięciu (Samuelson, 1941; Tobin, 1947; Solow, 1951; Spence, 1972; Smith, 1955);
3. Massachusetts Institute of Technology, Stany Zjednoczone: pięciu (Klein, 1944; Merton, 1970; Mundell, 1956; Akerlof, 1966; Stiglitz, 1966);
4. Columbia University, Stany Zjednoczone: czterech (Kuznets, 1926; Arrow, 1951; Friedman, 1946; Vickrey, 1948);
5. Johns Hopkins University, Stany Zjednoczone: dwóch (Miller, 1952; Fogel, 1963);
6. Princeton University, Stany Zjednoczone: dwóch (Nash, 1950; Heckman, 1971);

7. University of California, Berkeley, Stany Zjednoczone: dwóch (North, 1952; Kahneman, 1961);
8. University of Cambridge, Wielka Brytania: dwóch (Mirrlees, 1963; Sen, 1959);
9. University of Leiden, Holandia: dwóch (Tinbergen, 1929; Koopmans, 1936);
10. University of London, Wielka Brytania: dwóch (Lewis, 1942; Coase, 1951);
11. University of Oslo, Norwegia: dwóch (Frisch, 1926; Haavelmo, 1946);
12. University of Paris, Francja: dwóch (Debreu, 1956; Allais, 1949);
13. University of Stockholm, Szwecja: dwóch (Myrdal, 1927; Ohlin, 1924).

Tablica ukazuje, że pięćdziesięciu spośród pięćdziesięciu trzech laureatów uzyskało stopień doktora. Większość tych stopni (trzydzieści dwa, tj. 64%) została nadana przez uniwersytety amerykańskie.

Przewidywanie, kto zdobędzie Nagrodę imienia Alfreda Nobla w dziedzinie nauk ekonomicznych

Każdy, kto chciałby przewidzieć, kto w przyszłości zdobędzie Nagrodę imienia Alfreda Nobla w dziedzinie nauk ekonomicznych, powinien zwrócić uwagę na informacje zawarte w tablicy. Podsumowując je, można stwierdzić, że grupa pięćdziesięciu trzech laureatów składa się: w 66% z obywateli Stanów Zjednoczonych; w 74% z osób zawodowo związanych z uniwersytetami amerykańskimi; oraz w 64% z ekonomistów, którym stopnie doktorskie nadały uniwersytety amerykańskie. Jak już zaznaczono przy omawianiu afiliacji laureatów oraz miejsca, w którym odbywali studia doktoranckie, w zestawieniach ciągle pojawia się kilka najlepszych uniwersytetów amerykańskich.

Dodatkowe wskazówki przy określaniu potencjalnych laureatów mogą stanowić: duża liczba odwołań do prac danego autora (o szczegółach piszą np. [Quandt, 1976 i Grubel, 1979]) oraz uprzednie zdobycie jakiejś prestiżowej nagrody. Jak chodzi o tę drugą wskazówkę, to przykładowo wielu laureatów Medalu imienia Johna Batesa Clarka zdobyło później Nagrodę imienia Alfreda Nobla. Medal (upamiętniający amerykańskiego ekonomistę Johna Batesa Clarka, 1847-1938) został ufundowany przez Amerykańskie Towarzystwo Ekonomiczne w 1947 r. i jest przyznawany co dwa lata **amerykańskiemu** ekonomście, który nie przekroczył czterdziestego roku życia, za „znaczący wkład do myśli i wiedzy ekonomicznej”. Do chwili obecnej spośród dwudziestu ośmiu ekonomistów, których uhonorowano Medalem imienia Johna Batesa Clarka (w 1953 r. nagrody nie przyznano), jedenastu otrzymało później Nagrodę imienia Alfreda Nobla, mianowicie (w nawiasach podano rok otrzymania Medalu i rok zdobycia Nagrody imienia Alfreda Nobla): Samuelson (1947, 1970); Friedman (1951, 1976); Tobin (1955, 1981); Arrow (1957, 1972); Klein (1959, 1980); Solow (1961, 1987); Becker (1967, 1992); McFadden (1975, 2000); Stiglitz (1979, 2001); Spence (1981, 2001); i Heckman (1983, 2000).

Opierając się na wskazówce, jaką stanowi zdobycie Medalu imienia Johna Batesa Clarka, trzeba wziąć pod uwagę, że między przyznaniem medalu a zdo-

byciem Nagrody imienia Alfreda Nobla upływają średnio dwadzieścia dwa lata. Zważywszy na fakt, iż wśród nagrodzonych medalem od 1975 r. czterech ekonomistów zostało uhonorowanych od 2000 r. Nagrodą imienia Alfreda Nobla, interesujące będzie obserwowanie, który z pozostałych zdobywców medalu po 1975 r. (Martin S. Feldstein, 1977; Jerry A. Hausman, 1985; Sandford J. Grossman, 1987; David M. Kreps, 1989; Paul R. Krugman, 1991; Lawrence H. Summers, 1993; David Card, 1995; Kevin M. Murphy, 1997; Andrei Shleifer, 1999; Mathew Rabin, 2001; Steven Levitt, 2003) otrzyma Nagrodę imienia Alfreda Nobla. Rzecz jasna nic nie wyłącza z kręgu potencjalnych laureatów Nagrody imienia Alfreda Nobla tych żyjących ekonomistów, którzy medal otrzymali wcześniej. Warto zauważyć, że przed 1975 r. medalem nagrodzono: Kennetha E. Bouldinga, 1949 (zm. 1993); Hendrika S. Houthakera, 1963; Zviego Grilichesa, 1965 (zm. 1999); Marca Leona Nerlove'a, 1969; Dale'a W. Jorgensena, 1971; oraz Franklina M. Fishera, 1973.

Szczegóły biograficzny wielu spośród tych wielkich ekonomistów, a także opis ich najważniejszych dokonań zawierają prace [Blauga, 1999] oraz [Blauga i Vane'a, 2003].

Kontrowersje wokół Nagrody imienia Alfreda Nobla w dziedzinie nauk ekonomicznych

Od czasu, kiedy po raz pierwszy wysunięto pomysł ustanowienia nowej nagrody, tj. od późnych lat sześćdziesiątych, Nagrodzie imienia Alfreda Nobla w dziedzinie nauk ekonomicznych towarzyszyły pewne kontrowersje. Od samego początku niektórzy członkowie Królewskiej Akademii Nauk zgłaszali zastrzeżenia pod adresem ekonomii uważając ją za „miękką” naukę społeczną i nie na tyle naukową, aby Akademia mogła przyznawać nagrody korespondujące na równi z nagrodami w „twardych” naukach przyrodniczych, takich jak fizyka czy chemia. Ponadto podnoszono, że ekonomia nie przyczynia się na tyle do „dobra ludzkości”, żeby przyznawać Nagrodę imienia Alfreda Nobla w zgodzie z wyrażoną przez niego w testamencie wolą. Mimo tych zastrzeżeń Akademia zgodziła się na ustanowienie nowej nagrody. Jednak od samego początku nagroda w dziedzinie nauk ekonomicznych budziła liczne kontrowersje innej natury.

Przedmiotem krytyki były w szczególności trzy kwestie. Po pierwsze, wyrażano zaniepokojenie tym, że Komitet ds. Nagrody wykazywał pewne skrzywienie w kierunku chicagowskiej szkoły neoklasycznej ekonomii, i że wręcz ją faworyzował. Jak wspomniano, wśród pięćdziesięciu trzech laureatów dziewięciu (Friedman, Schultz, Stigler, Miller, Coase, Becker, Fogel, Lucas i Heckman) było zawodowo związanych z University of Chicago, a kolejnych czterech (Simon, Buchanan, Markowitz i Scholes) odbywało swoje studia doktoranckie na tym uniwersytecie, choć w chwili otrzymania nagrody pracowało na innych uniwersytetach amerykańskich. W sumie 25% wszystkich Nagród imienia Alfreda Nobla w dziedzinie nauk ekonomicznych trafiło do eko-

nomistów zawodowo związanych z University of Chicago lub do absolwentów studiów doktoranckich na tym uniwersytecie.

Po drugie, wyrażano zaniepokojenie, że niektóre z ostatnio przyznawanych nagród przypadają osobom, które w mniejszym stopniu zasługiwały na uznanie, a były bardziej kontrowersyjne w porównaniu do wcześniejszych laureatów. W przeciwieństwie do pięciu oryginalnych Nagród Nobla, które przyznawano od 1901 r., Nagrodę imienia Alfreda Nobla w dziedzinie ekonomii zaczęto nadawać dopiero w 1969 r. Przez pierwsze dwie dekady od ustanowienia nagrody Akademia musiała odrabiać wielkie zaległości przyznając nagrody za szczególne osiągnięcia wybitnym ekonomistom, spośród których wielu swój nowatorski wkład w rozwój dyscypliny wniosło w latach czterdziestych i pięćdziesiątych, a nawet wcześniej. Ostatecznie ten zakumulowany dług względem naukowców, którzy dokonali przełomowych odkryć w dziedzinie ekonomii, został spłacony albo przez uhonorowanie ich nagrodą, albo na skutek śmierci potencjalnych laureatów (nagrody nie przyznaje się pośmiertnie). W tym drugim przypadku kilku wybitnym ekonomistom nie było zapewne dane otrzymać nagrodę, albo dlatego że zmarli zanim jeszcze ufundowano taką nagrodę (np. John Maynard Keynes, 1883-1946), albo dlatego że długu nie udało się spłacić przed ich śmiercią (np. Joan Robinson, 1903-1983). Poglądy pięciu laureatów Nagrody imienia Alfreda Nobla w dziedzinie ekonomii – Jamesa Tobina, Milтона Friedmana, Roberta Lucasa, Franca Modiglianiego oraz Roberta Solowa – na temat tego, czy Keynes otrzymałby pierwszą Nagrodę imienia Alfreda Nobla w dziedzinie ekonomii, gdyby żył jeszcze w 1969 r., można odnaleźć w pracy [Snowdon i Vane'a, 1999*, s. 94, 127, 148-149, 247 i 283]. Zważywszy na te okoliczności, od lat dziewięćdziesiątych bardziej prawdopodobne stało się nagradzanie ekonomistów, którzy w dalszym ciągu są aktywni zawodowo (godnymi uwagi wyjątkami są Coase i Vickrey, laureaci w latach 1991 i 1996, którzy w momencie otrzymania nagrody byli osiemdziesięciolatkami). Być może dlatego nie do uniknięcia są większe niż w przypadku nagród przyznawanych w przeszłości kontrowersje, które towarzyszą nagrodom przyznawanym w ostatnim czasie.

Po trzecie, zaniepokojenie budzi to, że Nagroda imienia Alfreda Nobla stała się tak słynna i zdobyła takie uznanie, zwłaszcza jeśli wziąć pod uwagę pozycję i prestiż, jaką zapewnia nagrodzonym i uniwersytetom, z którymi są oni zawodowo związani, że doprowadziła do niezdrowej konkurencji. Franco Modigliani, laureat nagrody w 1985 r., żartobliwie zauważył, że „laureaci nagrody imienia A. Nobla są tym dla środowiska naukowego, czym kardynałowie w Kościele. Im oddaje się cześć i to oni udzielają łask” [Snowdon i Vane, 1999, s. 257]. W samej rzeczy Nagroda imienia Alfreda Nobla stała się tak powszechnie znana, że w mediach promuje się ją jako ekonomiczny odpowiednik przyznawanych corocznie Oskarów w dziedzinie filmu (po części jest

* W wydaniu polskim (2003) są to odpowiednio strony: 135, 176-177, 203, 330-331 i 379 – przyp. tłum.

to przejaw współczesnego kultu sławnych osób). Co ciekawe, w 1981 r. zaniechano przyznawania Medalu imienia Francisa A. Walkera (upamiętniającego amerykańskiego ekonomistę Francisa Walkera, 1840-1897), ufundowanego przez Amerykańskie Towarzystwo Ekonomiczne w 1947 r. i nadawanego co pięć lat żyjącemu **amerykańskiemu** ekonomiście, który w ciągu swojej kariery wniósł „największy wkład w dziedzinę ekonomii”, gdyż Nagroda imienia Alfreda Nobla sprawiła, że medal stał się zbyt cenny. Krąg potencjalnych laureatów Nagrody imienia Alfreda Nobla, inaczej niż w przypadku Medalu imienia Francisa A. Walkera, nie jest ograniczony wyłącznie do ekonomistów amerykańskich.

Opisując wysuwane pod adresem Nagrody imienia Alfreda Nobla w dziedzinie ekonomii zarzuty, nie chcemy rozstrzygać ich zasadności, lecz po prostu przedstawić kontrowersje, jakie ta nagroda budziła od chwili jej ustanowienia.

Uwagi końcowe

W podsumowaniu chcielibyśmy zadać pytanie, które w naszym przekonaniu nie jest ani głębokie, ani niepoważne, lecz po prostu interesujące. Jaka rada wypływa z naszej analizy dla pretendentów do Nagrody imienia Alfreda Nobla? Naszym zdaniem powinni postarać się spełnić przynajmniej niektóre z następujących warunków:

- mieć amerykańskie obywatelstwo (dwie trzecie laureatów);
- pracować zawodowo na uniwersytecie amerykańskim (74% laureatów);
- a ujmując rzecz dokładniej, pracować zawodowo na jednym z jedenastu stanowiących elitę uniwersytetów, które zatrudniały laureatów w chwili otrzymania przez nich nagrody (dziewięć spośród tych uniwersytetów to uniwersytety amerykańskie);
- ukończyć studia doktoranckie na jednym z trzynastu elitarnych uniwersytetów, które mogą poszczycić się tym, że kształcili się w ich murach laureaci (wśród tych trzynastu uniwersytetów siedem to uniwersytety amerykańskie, w których naukę pobierała więcej niż połowa wszystkich laureatów);
- zdobyć wcześniej prestiżową nagrodę, np. Medal imienia Johna Batesa Clarka (jak dotąd 39% laureatów tej nagrody zostało później uhonorowanych Nagrodą imienia Alfreda Nobla);
- pracować zawodowo w University of Chicago albo ukończyć tam studia doktoranckie (dziewięć nagród trafiło do pracowników tego uniwersytetu, tj. ponad dwa razy więcej niż do pracowników uniwersytetu zajmującego drugie miejsce w tym zestawieniu; siedmiu doktorantów z Chicago zdobyło później Nagrodę imienia Alfreda Nobla).

Do dnia dzisiejszego tylko czterem osobom (Hicksowi, Hayekowi, Kantorowiczowi i Seltenowi) spośród pięćdziesięciu trzech laureatów udało się zdobyć tę nagrodę bez spełnienia któregośkolwiek z tych kryteriów.

Tłumaczenie: Marek A. Dąbrowski

Tablica 1

Laureaci Nagrody imienia Alfreda Nobla w dziedzinie ekonomii w latach 1969-2003

1	2	3	4	5	6	7	8
Rok nagrodzenia	Laureat/Laureaci	Rok i kraj urodzenia; obywatelstwo	Stopień zawodowy (uniwersytet i rok)	Stopień naukowy* (uniwersytet i rok)	Afiliacja (w czasie otrzymania nagrody)	Obszar badawczy	Uzasadnienie nagrody
1969	Ragnar Frisch Jan Tinbergen	ur. 1895, Norwegia (zm. 1973) ur. 1903, Holandia (zm. 1994)	licencjat, University of Oslo, 1919	doktorat (statystyka matematyczna), University of Oslo, 1926 doktorat (fizyka) University of Leiden, 1929	University of Oslo, Norwegia The Netherlands School of Economics, Holandia	Makroekonometria	„za rozwinięcie i zastosowanie modeli dynamicznych w analizie procesów ekonomicznych”
1970	Paul A. Samuelson	ur. 1915, Stany Zjednoczone	licencjat, University of Chicago, 1935	doktorat, Harvard University, 1941	Massachusetts Institute of Technology, Stany Zjednoczone	Mikroekonomia/ Makroekonomia	„za pracę naukową, w której przedstawił statyczną i dynamiczną teorię ekonomii, istotnie przyczyniając się do podniesienia poziomu analizy w nauce ekonomii”
1971	Simon Kuznets	ur. 1901, Rosja (zm. 1985); obywatel Stanów Zjednoczonych	licencjat, Columbia University, 1923	doktorat, Columbia University, 1926	Harvard University, Stany Zjednoczone	Wzrost gospodarczy	„za opartą na podejściu empirycznym interpretację wzrostu gospodarczego, która pozwoliła na nowo i w sposób bardziej pogłębiony zrozumieć ekonomiczną i społeczną strukturę oraz proces rozwoju”

* W przypadku Jamesa E. Meade'a i Richarda Stone'a w kolumnie tej podano dane dotyczące stopnia zawodowego (magistra) – przyp. tłum.

1972	John R. Hicks	ur. 1904, Wielka Brytania (zm. 1989)	licencjat (filozofia, polityka i ekonomia), University of Oxford, 1925		University of Oxford, Wielka Brytania	Mikroekonomia	„za pionierski wkład w teorię ogólnej równowagi gospodarczej i teorię dobrobytu”
1973	Kenneth J. Arrow	ur. 1921, Stany Zjednoczone	licencjat (matematyka), City College, New York, 1940	doktorat, Columbia University, 1951	Harvard University, Stany Zjednoczone		„za rozwinięcie metody nakładów i wyników oraz jej zastosowanie do analizy ważnych problemów ekonomicznych”
1974	Wassily Leontief	ur. 1906, Rosja (zm. 1999); obywatel Stanów Zjednoczonych	magisterium (nauki społeczne), University of Leningrad, 1925	doktorat, University of Berlin, 1928	Harvard University, Stany Zjednoczone	Metody badań ekonomicznych	„za pionierskie prace nad teorią pieniądza i wahań gospodarczych oraz za wnikliwą analizę współzależności zachodzących między zjawiskami społecznymi, gospodarczymi i rozwiązaniami instytucjonalnymi”
1975	Gunnar Myrdal	ur. 1898, Szwecja (zm. 1987)	dypłom z prawa, University of Stockholm, 1923	doktorat, University of Stockholm, 1927	University of Stockholm, Szwecja	Makroekonomia	„za wkład w teorię optymalnej alokacji zasobów”
	Friedrich von Hayek	ur. 1899, Austria (zm. 1992); obywatel Wielkiej Brytanii		doktorat (prawo) i doktorat (nauki polityczne), University of Vienna, 1921 i 1923	University of Freiburg, Niemcy Zachodnie		
	Leonid W. Kantorowicz	ur. 1912, Rosja (zm. 1986)	licencjat (matematyka), Leningrad State University, 1930	doktorat (matematyka), Leningrad State University, 1935	Academy of Sciences, Moskwa, ZSRR		
	Tjalling C. Koopmans	ur. 1910, Holandia (zm. 1985); obywatel Stanów Zjednoczonych	magisterium (matematyka i fizyka), University of Utrecht, 1933	doktorat (statystyka matematyczna), University of Leiden, 1936	Yale University, Stany Zjednoczone	Mikroekonomia	

1976	Milton Friedman	ur. 1912, Stany Zjednoczone	4 licencjat, Rutgers University, 1932	5 doktorat, Columbia University, 1946	6 University of Chicago, Stany Zjednoczone	7 Makroekonomia	8 „za osiągnięcia w zakresie badań nad konsumpcją, historią i teorią pieniądza oraz za ukazanie złożoności polityki stabilizacyjnej”
1977	Bertil Ohlin	ur. 1899, Szwecja (zm. 1979)	4 licencjat, University of Lund, 1917	5 doktorat, University of Stockholm, 1924	6 Stockholm School of Economics, Szwecja	7 Międzynarodowe stosunki gospodarcze	8 „za przelomowy wkład w teorię handlu międzynarodowego oraz międzynarodowych przepływów kapitału”
1978	James E. Meade	ur. 1907, Wielka Brytania (zm. 1995)	4 licencjat, University of Oxford, 1930	5 magisterium, University of Oxford, 1933	6 University of Cambridge, Wielka Brytania	7 Mikroekonomia	8 „za pionierskie badania nad procesem podejmowania decyzji w organizacjach”
1979	Herbert A. Simon	b. 1916, Stany Zjednoczone (zm. 2001)	4 licencjat, University of Chicago, 1936	5 doktorat, University of Chicago, 1943	6 Carnegie-Mellon University, Stany Zjednoczone	7 Ekonomika rozwoju	8 „za pionierskie badania nad rozwojem gospodarczym i gruntowne potraktowanie w nich problemów krajów rozwijających się”
1980	Theodore W. Schultz	ur. 1902, Stany Zjednoczone (zm. 1998)	4 licencjat, South Dakota State College, 1926	5 doktorat, University of Wisconsin, 1930	6 University of Chicago, Stany Zjednoczone	7 Makroekonometria	8 „za stworzenie ekonometrycznych modeli i ich zastosowanie w analizie wahań gospodarczych oraz polityki gospodarczej”
	Arthur Lewis	ur. 1915, Indie Zachodnie (zm. 1991); obywatel Wielkiej Brytanii	4 licencjat, London School of Economics, 1937	5 doktorat, University of London, 1940	6 Princeton University, Stany Zjednoczone		
	Lawrence R. Klein	ur. 1920, Stany Zjednoczone	4 licencjat, University of California, Berkeley, 1942	5 doktorat, Massachusetts Institute of Technology, 1944	6 University of Pennsylvania, Stany Zjednoczone		

1981	James Tobin	ur. 1918, Stany Zjednoczone (zm. 2002)	licencjat, Harvard University, 1939	doktorat, Harvard University, 1947	Yale University, Stany Zjednoczone	Makroekonomia	„za analizę rynków finansowych i ich powiązań z decyzjami dotyczącymi wydatków, zatrudnieniem, produkcją i cenami”
1982	George J. Stigler	ur. 1911, Stany Zjednoczone (zm. 1991)	licencjat (zarządzanie), University of Washington, 1931	doktorat, University of Chicago, 1938	University of Chicago, Stany Zjednoczone	Mikroekonomia	„za nowatorskie badania nad organizacją i strukturą rynków, ich funkcjonowaniem oraz przyczynami i skutkami publicznych regulacji”
1983	Gerard Debreu	ur. 1921, Francja; obywatel Stanów Zjednoczonych	dplom z matematyki, University of Paris, 1946	doktorat (matematyka), University of Paris, 1956	University of California, Berkeley, Stany Zjednoczone	Mikroekonomia	„za wprowadzenie do teorii ekonomii nowych metod analitycznych oraz za ścisłe przeformułowanie teorii równowagi ogólnej”
1984	Richard Stone	ur. 1913, Wielka Brytania (zm. 1991)	licencjat, University of Cambridge, 1935	magisterium, University of Cambridge, 1938	University of Cambridge, Wielka Brytania	Metody badań ekonomicznych	„za wniesienie znaczącego wkładu w rozwinięcie systemu rachunkowości narodowej, dzięki czemu istotnie poprawiła się baza empirycznych analiz ekonomicznych”
1985	Franco Modigliani	ur. 1918, Włochy (zm. 2003); obywatel Stanów Zjednoczonych	dplom z prawa, University of Rome, 1939	doktorat, New School for Social Research, New York City, 1944	Massachusetts Institute of Technology, Stany Zjednoczone	Makroekonomia	„za pionierskie analizy oszczędności i rynków finansowych”
1986	James M. Buchanan Jr.	ur. 1919, Stany Zjednoczone	licencjat, University of Middle Tennessee, 1940	doktorat, University of Chicago, 1948	George Mason University, Stany Zjednoczone	Ekonomika sektora publicznego	„za opracowanie kontraktowych i konstytucyjnych podstaw teorii podejmowania decyzji gospodarczych i politycznych”

1	2	3	4	5	6	7	8
1987	Robert M. Solow	ur. 1924, Stany Zjednoczone	licencjat, Harvard University, 1947	doktorat, Harvard University, 1951	Massachusetts Institute of Technology, Stany Zjednoczone	Wzrost gospodarczy	„za wkład w teorię wzrostu gospodarczego”
1988	Maurice Allais	ur. 1911, Francja	absolwent, École Polytechnique, Paryż, 1933	doktorat (inżynieria), University of Paris, 1949	École Nationale Supérieure des Mines de Paris, Francja	Mikroekonomia	„za pionierski wkład w teorię rynków i efektywnego wykorzystania zasobów”
1989	Tyge Haavelmo	ur. 1911, Norwegia (zm. 1999)	dyplom z ekonomii politycznej, University of Oslo, 1933	doktorat, University of Oslo, 1946	University of Oslo, Norwegia	Ekonometria	„za doprecyzowanie probabilistycznych podstaw ekonometrii oraz analizę jednoczesnych struktur gospodarczych”
1990	Harry M. Markowitz	ur. 1927, Stany Zjednoczone	licencjat (humanistyka), University of Chicago, 1947	doktorat, University of Chicago, 1954	City University of New York, Stany Zjednoczone	Finanse	„za pionierskie prace nad finansami”
	Merton H. Miller	ur. 1923, Stany Zjednoczone (zm. 2000)	licencjat, Harvard University, 1944	doktorat, Johns Hopkins University, 1952	University of Chicago, Stany Zjednoczone		
	William F. Sharpe	ur. 1934, Stany Zjednoczone	licencjat, University of California, Los Angeles, 1955	doktorat, University of California, Los Angeles, 1961	Stanford University, Stany Zjednoczone		
1991	Ronald H. Coase	ur. 1910, Wielka Brytania	licencjat (handel), University of London, 1932	doktorat, University of London, 1951	University of Chicago, Stany Zjednoczone	Mikroekonomia	„za odkrycie i wyjaśnienie znaczenia kosztów transakcyjnych oraz praw własności dla instytucjonalnej struktury i funkcjonowania gospodarki”

1992	Gary S. Becker	ur. 1930, Stany Zjednoczone	licencjat, Princeton University, 1951	doktorat, University of Chicago, 1955	University of Chicago, Stany Zjednoczone	Mikroekonomia	„za objęcie analizą mikroekonomiczną szerokiego wachlarza ludzkich zachowań i interakcji, w tym również zachowań pozarynkowych”
1993	Robert W. Fogel Douglas C. North	ur. 1926, Stany Zjednoczone ur. 1920, Stany Zjednoczone	licencjat, Cornell University, 1948 licencjat, University of California, Berkeley, 1942	doktorat, Johns Hopkins University, 1963 doktorat, University of California, Berkeley, 1952	University of Chicago, Stany Zjednoczone Washington University, St. Louis, Stany Zjednoczone	Historia gospodarcza	„za wkład w odnowę badań nad historią gospodarczą przez zastosowanie teorii ekonomii i metod ilościowych w celu wyjaśnienia przemian gospodarczych i instytucjonalnych”
1994	John C. Harsanyi John F. Nash Jr. Reinhard Selten	ur. 1920, Węgry (zm. 2000); obywatel Stanów Zjednoczonych ur. 1928, Stany Zjednoczone ur. 1930, Niemcy	magisterium (farmacja), University of Budapest, 1944 licencjat (matematyka) Carnegie-Mellon University, 1948 magisterium (matematyka), Johann-Wolfgang Goethe-University, 1957	doktorat (filozofia i socjologia) University of Budapest, 1947 doktorat (matematyka), Princeton University, 1950 doktorat (matematyka), University of Frankfurt, 1961	University of California, Berkeley, Stany Zjednoczone Princeton University, Stany Zjednoczone Rheinische Friedrich-Wilhelms-University, Bonn, Republika Federalna Niemiec	Mikroekonomia	„za pionierską analizę stanów równowagi w teorii gier niekooperacyjnych”
1995	Robert E. Lucas Jr.	ur. 1937, Stany Zjednoczone	licencjat (historia), University of Chicago, 1959	doktorat, University of Chicago, 1964	University of Chicago, Stany Zjednoczone	Makroekonomia	„za sformułowanie i zastosowanie hipotezy racjonalnych oczekiwań, a tym samym przebudowanie analizy makroekonomicznej oraz pogłębienie naszej wiedzy na temat polityki gospodarczej”

1	2	3	4	5	6	7	8
1996	James A. Mirrlees	ur. 1936, Wielka Brytania	magisterium (matematyka), University of Edinburgh, 1957	doktorat, University of Cambridge, 1963	University of Cambridge, Wielka Brytania	Mikroekonomia	„za znaczący wkład w ekonomiczną teorię bodźców działających w warunkach asymetrii informacji”
	William Vickrey	ur. 1914, Kanada (zm. 1996); obywatel Stanów Zjednoczonych	licencjat (matematyka), Yale University, 1935	doktorat, Columbia University, 1948	Columbia University, Stany Zjednoczone		
1997	Robert C. Merton	ur. 1944, Stany Zjednoczone	licencjat (inżynieria i matematyka), Columbia University, 1966	doktorat, Massachusetts Institute of Technology, 1970	Harvard University, Stany Zjednoczone	Finanse	„za opracowanie nowej metody określenia wartości derywatów”
	Myron S. Scholes	ur. 1941, Kanada; obywatel Stanów Zjednoczonych	licencjat, McMaster University, 1961	doktorat, University of Chicago, 1969	Stanford University, Stany Zjednoczone		
1998	Amartya Sen	ur. 1933, Indie	licencjat, Calcutta University, 1953	doktorat, University of Cambridge, 1959	University of Cambridge, Wielka Brytania	Mikroekonomia	„za wkład w ekonomikę dobrobytu”
1999	Robert A. Mundell	ur. 1932, Kanada	licencjat (ekonomia i studia slawistyczne), University of British Columbia, 1953	doktorat (ekonomika przemysłu), Massachusetts Institute of Technology, 1956	Columbia University, Stany Zjednoczone	Makroekonomia – Międzynarodowe stosunki gospodarcze	„za analizę polityki monetarnej i fiskalnej w różnych systemach kursu walutowego oraz za analizę optymalnych obszarów walutowych”
2000	James J. Heckman	ur. 1944, Stany Zjednoczone	licencjat (matematyka), Colorado College, 1965	doktorat, Princeton University, 1971	University of Chicago, Stany Zjednoczone	Ekonometria	„za stworzenie teorii i metod analizy próbek nieosobowych”
	Daniel L. McFadden	ur. 1937, Stany Zjednoczone	licencjat (fizyka), University of Minnesota, 1957	doktorat (nauki behawioralne), University of Minnesota, 1962	University of California, Berkeley, Stany Zjednoczone		za stworzenie teorii i metod analizy wyboru dyskretnego*

2001	<p>George A. Akerlof ur. 1940, Stany Zjednoczone</p> <p>A. Michael Spence ur. 1943, Stany Zjednoczone</p> <p>Joseph E. Stiglitz ur. 1943, Stany Zjednoczone</p>	<p>licencjat, Yale University, 1962</p> <p>licencjat (filozofia), Princeton University, 1966</p> <p>licencjat, Amherst College, 1964</p>	<p>doktorat, Massachusetts Institute of Technology, 1966</p> <p>doktorat, Harvard University, 1972</p> <p>doktorat, Massachusetts Institute of Technology, 1966</p>	<p>University of California, Berkeley, Stany Zjednoczone</p> <p>Stanford University, Stany Zjednoczone</p> <p>Columbia University, Stany Zjednoczone</p> <p>Princeton University, Stany Zjednoczone</p>	Mikroekonomia	„za analizę rynków cechujących się asymetrią informacji”
2002	<p>Daniel Kahneman ur. 1934, Izrael; obywatel Stanów Zjednoczonych i Izraela</p> <p>Vernon L. Smith ur. 1927, Stany Zjednoczone</p>	<p>licencjat (psychologia i matematyka), Hebrew University, Jerusalem, 1954</p> <p>licencjat (inżynieria elektryczna), California Institute of Technology, 1949</p>	<p>doktorat (psychologia), University of California, Berkeley, 1961</p> <p>doktorat, Harvard University, 1955</p>	<p>Princeton University, Stany Zjednoczone</p> <p>George Mason University, Stany Zjednoczone</p>	Mikroekonomia	<p>„za włączenie wniosków z badań z zakresu psychologii do nauki ekonomii, zwłaszcza dotyczących formułowania przez ludzi sądów i procesu podejmowania decyzji w warunkach niepewności”</p> <p>„za uzyczenie laboratoryjnych eksperymentów narzędziem empirycznej analizy ekonomicznej, zwłaszcza w odniesieniu do badań alternatywnych mechanizmów rynkowych”</p>
2003	<p>Robert F. Engle ur. 1942, Stany Zjednoczone</p> <p>Clive W.J. Granger ur. 1934, Wielka Brytania</p>	<p>licencjat (fizyka), Williams College, 1964</p> <p>licencjat (matematyka), University of Nottingham, Wielka Brytania, 1955</p>	<p>doktorat, Cornell University, 1969</p> <p>doktorat (statystyka), University of Nottingham, Wielka Brytania, 1959</p>	<p>New York University, Stany Zjednoczone</p> <p>University of California, San Diego, Stany Zjednoczone</p>	Elkonometria	<p>„za metody analizy ekonomicznych szeregów czasowych ze zmienną w czasie wariancją (ARCH)”</p> <p>„za metody analizy ekonomicznych szeregów czasowych wykazujących wspólne trendy (kointegracja)”</p>

Bibliografia

- Blaug M., red., [1999], *Who's Who in Economics*, wyd. 3, Edward Elgar, Cheltenham.
- Blaug M. i Vane H.R., red., [2003], *Who's Who in Economics*, wyd. 4, Edward Elgar, Cheltenham.
- Grubel H.G., [1979], *Citation Counts for Leading Economists*, „Economic Notes”, 2, (Monte Dei Paschi di Siena Journal), s. 134-145.
- Lindbeck A., [1985], *The Prize in Economic Science in Memory of Alfred Nobel*, „Journal of Economic Literature”, 23, March, s. 37-56.
- Lindbeck A., [2001], *The Sveriges Riksbank (Bank of Sweden) Prize in Economic Sciences in Memory of Alfred Nobel 1969-2000*, [w:] A.W. Levinovitz i N. Ringertz, red., *The Nobel Prize: The First 100 Years*, Imperial College Press and World Scientific Publishing Co., London.
- Fundacja Nobla, [2003], oficjalna strona internetowa, <http://www.nobel.se>.
- Quandt R.E., [1976], *Some Quantitative Aspects of the Economics Journal Literature*, „Journal of Political Economy”, 84, August, s. 741-755.
- Snowdon B. i Vane H.R., [1999], *Conversations with Leading Economists: Interpreting Modern Macroeconomics*, Edward Elgar, Cheltenham; wyd. pol. *Rozmowy z wybitnymi ekonomistami o współczesnej makroekonomii*, tłum. M.A. Dąbrowski i P. Kawa, Bellona, Warszawa 2003.